

3.3 Z uwagi na finansowe wsparcie narodowych punktów referencyjnych przez Unię Komitet apeluje o:

— możliwie ścisłą koordynację pozyskiwania danych statystycznych przez Państwa Członkowskie – w oparciu o przykład Eurostat – w celu zapewnienia większej rzetelności i porównywalności danych. Dlatego też należy odpowiednio wzmocnić w tym kierunku art. 5 ust. 5 projektu rozporządzenia;

— szerokie zaangażowanie działających na tym polu narodowych sieci społeczeństwa obywatelskiego w prace narodowych punktów referencyjnych.

3.4 Komitet podda uważnej analizie nowy plan działań Komisji Europejskiej w zakresie walki z narkotykami, który ma zostać opublikowany na początku 2005 r.

Bruksela, 27 października 2004 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND

Opinion Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „Skuteczniejsze wdrażanie Strategii Lizbońskiej”

(2005/C 120/16)

W dniach 25/26 marca 2004 roku we wnioskach prezydencji Rada Europejska zgodnie z art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zwróciła się z prośbą do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o przeanalizowanie sposobów i środków pozwalających na: Skuteczniejsze wdrażanie Strategii Lizbońskiej

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, na podstawie prac Grupy Sterującej Strategii Lizbońskiej, przyjęła swoją opinię w dniu 7 października 2004 r. Sprawozdawcą był Bruno Veer; współsprawozdawcami byli Ernst Ehnmark i John Simpson.

Na 412 sesji plenarnej w dniach 27 i 28 października 2004 r. (posiedzenie z dn. 27 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 169 do 4, przy 8 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

1. Wstęp

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości fakt, że Rada Europejska na posiedzeniu w dniach 25 i 26 marca 2004 r. zwróciła się do niego z prośbą o przeanalizowanie sposobów i środków pozwalających na skuteczniejsze wdrażanie Strategii Lizbońskiej, która jest obecnie w połowie zakładanego okresu realizacji.

1.2 Komitet przypomina, że mandat lizboński z dnia 24 marca 2000 r. od początku:

— podkreślał potrzebę aktywnego włączania partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego do strategii, stosując różnorodne formy partnerstwa;

— zakładał, że jego sukces będzie w pierwszym rzędzie zależał od sektora prywatnego oraz od partnerstw publiczno-prywatnych.

— czuwał nad równomiernym rozwojem swoich trzech głównych wątków, mianowicie wzrostu gospodarczego, spójności społecznej i trwałości środowiska, stymulując konkurencyjność europejską i tworzenie miejsc pracy i jednocześnie opierając się na odpowiednich formach polityki ekologicznej;

1.3 W ramach debat, przesłuchań i opinii w latach ubiegłych Komitet stale podkreślał wagę Strategii Lizbońskiej dla gospodarczej i społecznej przyszłości Unii oraz wzywał wszystkich interesariuszy społecznych i zawodowych do odgrywania w niej aktywnej roli. W szczególności Komitet przyjął ostatnio opinie w sprawie konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich⁽¹⁾, strategii zrównoważonego rozwoju, poprawy europejskiego ładu gospodarczego i środków wspierania zatrudnienia⁽²⁾. Komitet wciąż podkreśla, że cele Strategii Lizbońskiej nie będą osiągnięte bez pełnego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego.

⁽¹⁾ Dz.U. 117 30/4/2004

⁽²⁾ Dz.U. 110 30/4/2004

1.4 W odpowiedzi na prośbę Rady Europejskiej Komitet, odnosząc się do swojego niedawnego stanowiska dotyczącego Strategii Lizbońskiej:

- zaangażował do tego zadania wszystkie swoje sekcje;
- poprosił o opinie doradcze rady gospodarczo-społeczne z Państw Członkowskich oraz głównych europejskich organizacji reprezentujących zorganizowane społeczeństwo obywatelskie;
- zorganizował w tym celu przesłuchanie w Brukseli w dniach 9 i 10 września.

2. Ogólna ocena

2.1 Strategia Lizbońska jest powszechnie znana, w wersji skróconej, jako przedsięwzięcie zmierzające do uczynienia Europy najbardziej dynamiczną, konkurencyjną i opartą na wiedzy gospodarką na świecie.

2.2 Powyższy skrócony opis Strategii Lizbońskiej jest co prawda często powtarzany, jednak nie zawsze ze zrozumieniem jej celów oraz wszystkich konsekwencji.

2.3 Strategia Lizbońska jest bardzo ambitną wizją dla całej społeczności Unii Europejskiej. Sformułowanie tej strategii jest nowym ujęciem podstawowych celów Unii liczącej obecnie po rozszerzeniu 25 Państw Członkowskich.

2.4 Strategia Lizbońska nie jest:

- koncepcją wyłącznie dla zawodowych ekonomistów;
- wyrazem ambicji „establishmentu brukselskiego” działającego na własną rękę;
- wąską perspektywą odnoszącą się tylko do zmian gospodarczych;
- przejawem ambicji nie przystającej do idei zrównoważonego rozwoju;
- koncepcją, która ignoruje społeczne konsekwencje wzrostu gospodarczego.

2.5 Strategia Lizbońska, właściwie przedstawiona i rozumiana, to:

- sposób kształtowania przyszłości Europy;
- strategia dążąca do utrzymania i polepszenia jakości życia obywateli Europy;
- potrzeba szukania nowych szans gospodarki opartej na wiedzy;
- uświadomienie sobie faktu, że utrzymywanie zatrudnienia oraz polepszanie standardów życia z jednej strony i konkurencyjności z drugiej wymaga nowych, dynamicznych rozwiązań;
- strategia zmierzająca do zapewnienia synergii między działaniami w sferze gospodarczej, społecznej i ekologicznej;

— strategia budowania na bazie poprzednich osiągnięć Unii Europejskiej.

— gospodarka zdolna do wytworzenia trwałego rozwoju gospodarczego z większą liczbą lepszych miejsc pracy i o obszarem gospodarczym o większej spójności.

2.6 Rozwijanie Strategii Lizbońskiej oznacza dążenie do konkurencyjności i wzrostu, co jest podstawowym zagadnieniem przy tworzeniu większego dobrobytu gospodarczego, miejsc pracy, zapewnianiu jakości życia, jak również polepszaniu standardów życiowych. Z kolei wyższy standard życia, poprawa warunków socjalnych oraz równowaga ekologiczna mogą również generować wzrost. W harmonii z postępowaniem gospodarczym osiągniętym przez Lizbonę możliwe będzie wspieranie tych części społeczeństwa Europy, które żyją poniżej granicy ubóstwa przy jednoczesnym poszerzaniu zasady integracji społecznej i uwzględnianiu aspektu trwałości tych osiągnięć dla następnych pokoleń.

2.7 Argumentowanie, że Strategia Lizbońska dotyczy jedynie konkurencyjności, oznacza mylne zrozumienie jej sensu.

2.8 Komitet stwierdza w pierwszym rzędzie, że Strategia Lizbońska w przeciągu ostatnich pięciu lat umożliwiła już szereg pozytywnych działań, do których zaliczają się m.in.:

- uświadomienie sobie potrzeby reformy bez względu na tradycyjne podziały;
- przyspieszony rozwój technologii informatycznych i procesów innowacyjnych;
- większe wsparcie dla nowo założonych przedsiębiorstw oraz finansowanie MŚP;
- poświęcanie większej uwagi zrównoważonemu rozwojowi w celu obniżenia deficytu publicznego, przywrócenie stabilności budżetowej w zakresie ochrony socjalnej oraz ochrony środowiska;
- inicjatywy ze strony partnerów społecznych w ramach reformy społecznej;
- środki, chociażby o ograniczonym zakresie przedmiotowym, w celu uproszczenia procedur prawnych i administracyjnych.

2.9 Pomimo tych pozytywnych aspektów nasuwa się wniosek, że z punktu widzenia ambitnych zamierzeń narysowanych w Lizbonie rzeczywistość ostatnich pięciu lat jest raczej rozczarowująca. Europa, znajdująca się w trudnym położeniu między uprzemysłowionymi konkurentami i wzrastającymi gospodarkami o niskich kosztach produkcji, które w wyższym stopniu wykorzystują nowe technologie, musi zmierzyć się ze wzrastającymi wyzwaniami konkurencyjnymi. Powodem do zaniepokojenia są takie wskaźniki, jak np.:

— słaby popyt wewnętrzny, niski poziom inwestycji i słaby wzrost gospodarczy w Unii Europejskiej utrzymujący się na poziomie średnio około 1 % rocznie w latach 2001-2003;

- niespełnianie celów zatrudnienia, pogarszająca się jakość zatrudnienia i utrata poczucia bezpieczeństwa miejsca pracy pogarszająca się jakość zatrudnienia i utrata poczucia bezpieczeństwa miejsca pracy;
- wzrost tendencji polegających na likwidacji europejskich zakładów pracy i przenoszeniu europejskich ośrodków produkcji;
- znaczny odpływ za granicę młodych absolwentów uczelni wyższych oraz naukowców do krajów trzecich;
- utrzymywanie się, lub nawet wzrost, deficytu publicznego w kilku Państwach Członkowskich;
- bardzo zróżnicowane przepisy fiskalne i stopy podatkowe dla przedsiębiorstw;
- rosnące koszty systemów ochrony socjalnej, postępujące starzenie się społeczeństwa i rosnąca bezbronność niektórych grup społeczeństwa.
- tendencja w kierunku specjalizacji w produktach, która nie odpowiada oczekiwaniom wobec gospodarki opartej na wiedzy.

2.10 Jednocześnie realizacja reform lizbońskich wykazuje opóźnienia:

2.10.1 Na szczeblu europejskim 25 Państw Członkowskich zobowiązało się wprowadzić stworzyć jednolity rynek w kilku dziedzinach (energia, usługi, zamówienia publiczne, sieci trans-europejskie, przystosowanie usług publicznych), państwa te ociągają się jednak w wdrażaniu koniecznych ku temu posunięć w planowanych ramach czasowych;

2.10.2 Na szczeblu narodowym wyniki są różne, przy czym braki dotyczą głównie następujących dziedzin:

- skomplikowanych procedur prawnych i administracyjnych mających strukturalne źródła;
- utrzymującego się rozdziewu pomiędzy popytem i podażą miejsc pracy;
- zbyt wysokiego odsetka przedwczesnych emerytur wbrew przeciwnym ustaleniom;
- systemów edukacyjnych;
- niewystarczających możliwości kształcenia ustawicznego;
- wydatków na badania, których ogólny poziom dalej się obniżył, zamiast zwiększania do zakładanego celu lizbońskiego wynoszącego 3 % PKB;
- niedostatecznego uwzględnienia problemów społecznych wynikających z potrzeby innowacji.

2.10.3 Nowe Państwa Członkowskie muszą często pokonywać dodatkowe przeszkody wynikające z opóźnień rozwoju na przykład w dziedzinie szkolenia zawodowego, zatrudnienia, technologii lub w zakresie ochrony środowiska naturalnego, chociaż z drugiej strony należy stwierdzić, że te opóźnienia są czasem niwelowane przy pomocy bardziej radykalnych metod niż w dotychczasowych 15 państwach członkowskich UE.

Spśród tych ostatnich północne kraje członkowskie dokonały generalnie rzecz biorąc większego postępu w tym zakresie niż kraje leżące na południu UE. Ta ogólna obserwacja ma również zastosowanie w odniesieniu do Państw Członkowskich, którym udało się zrównoważyć budżet państwowy, w przeciwieństwie do tych, które dopuściły do wzrostu deficytu. Nawet te bardziej rozwinięte Państwa Członkowskie Unii odnotowują pewne opóźnienia w niektórych dziedzinach w porównaniu z prężnymi krajami trzecimi. Celem reformy nie jest tylko osiągnięcie lepszych wyników niż miało to miejsce w przeszłości, lecz osiągnięcie lepszych wyników od tych osiągniętych w innych regionach.

2.11 Tak więc Strategia Lizbońska utknęła w błędnym kole: niska stopa wzrostu utrudnia wdrażanie reform, a opóźnienia we wdrażaniu reform są przyczyną spowolnienia wzrostu i zatrudnienia. Reformy przeprowadzone do tej pory dotyczyły głównie podażowej strony gospodarki. Nie zostały one uwieńczone sukcesem, gdyż po drugiej stronie zabrakło odpowiedniego popytu.

2.12 Podczas szczytów wiosennych Państwa Członkowskie najwidoczniej wolą ponownie debatować na temat celów sformułowanych w Lizbonie – nawet jeśli oznacza to mnożenie istniejących zaleceń – niż zająć się rygorystyczną oceną reform realizowanych na bieżąco i konsekwencją w działaniu wyrażoną egzekwowaniem terminów realizacji nie wykonanych zadań. Debatujący często nie są w stanie jasno wytłumaczyć w Brukseli działań podejmowanych w ich krajach ojczystych lub wyjaśnić, w jakich dziedzinach nie udało im się zrealizować postanowień uzgodnionych w Brukseli. Mnożenie celów reformy, zobowiązań oraz krajów uczestniczących osiągnęło ten sam poziom, co niedociągnięcia pod względem współodpowiedzialności, wdrażania i koordynacji oraz odpowiadający im wpływ na gospodarkę i na liczbę miejsc pracy.

2.13 Istnieje zatem ryzyko zbyt słabego zaangażowania na rzecz realizacji koniecznych reform przy jednoczesnej wierze w powodzenie strategii. Ta złudna lizbońska „bańka mydlana” pękłaby prawdopodobnie jeszcze przed 2010 r.

2.14 Postawiony w Lizbonie cel polegający na poprawie pozycji konkurencyjnej drogą ukierunkowanych reform połączony z zadaniem stałego trwałego wzrostu gospodarczego przy jednoczesnym tworzeniu miejsc pracy i wzmocnieniu spójności społecznej jest nadal aktualny w Europie, która znajduje się obecnie pod tym względem na rozdrożu, gdyż:

- z jednej strony, jest ona wiodącym światowym eksporterem oraz największym na świecie rynkiem wewnętrznym (w kategoriach PKB) oraz posiada zdolność przeprowadzania dynamicznych projektów, co zostało wykazane poprzez wprowadzenie euro oraz rozszerzenie Unii;

- z drugiej strony, pozostaje ona w tyle pod względem wzrostu gospodarczego, jest osłabiana przez przenoszenie się przedsiębiorstw poza jej obszar oraz czuje się zdeorientowana i zagrożona obniżaniem się konkurencji na rynkach światowych.

2.15 Cel Lizbony jest o tyle wyważony, że łączy w odpowiedni i interaktywny sposób cele gospodarcze dotyczące konkurencyjności z wymogami socjalnymi (zatrudnienie, szkolenie zawodowe, spójność społeczna, warunki życia i pracy) oraz, jak to podkreślano na szczycie w Göteborgu, z wymogami ochrony środowiska naturalnego.

2.16 Sposoby realizacji Strategii Lizbońskiej są nadal aktualne, opierają się one o:

- wieloletni harmonogram, podzielony na wyraźne etapy aż do roku 2010, w którym ma być zakończony proces tworzenia jednolitego rynku;
- wspólną ocenę na corocznych szczytach wiosennych;
- otwartą metodę koordynacji z Państwami Członkowskimi w sprawie wspólnych celów, popieranie sprawdzonych praktyk mogących stanowić pożyteczne uzupełnienie metod wspólnotowych w dziedzinach—leżących w gestii władz krajowych;
- podkreślanie głównej roli sektora prywatnego, partnerstw publiczno-prywatnych, zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego poprzez władze publiczne oraz dialog pomiędzy partnerami społecznymi.

2.17 Do chwili obecnej współpraca z wykorzystaniem metody otwartej koordynacji była domeną międzyrządową. Brakowało jej demokratycznego wsparcia ze strony parlamentów krajowych. W każdym Państwie Członkowskim należy rozpocząć poważną debatę parlamentarną nad Strategią Lizbońską.

2.18 W wielu Państwach Członkowskich występuje zauważalny brak tak przecież ważnego zaangażowania i wspierania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego. Ten poważny deficyt jest wielkim mankamentem wdrażania Strategii Lizbońskiej tłumaczącym w dużym stopniu wyrażane zastrzeżenia oraz występujące niedociągnięcia, czego konsekwencją są utrzymujące się trudności w zakresie porozumiewania się i partnerskiej współpracy.

2.18.1 Deficyty w zakresie porozumiewania się są ewidentne. Ani Państwa Członkowskie, ani media nie komunikują się z opinią publiczną w kwestii Strategii Lizbońskiej, pomimo toczących się debat narodowych na temat zatrudnienia, szkolenia zawodowego, ochrony socjalnej, relokacji przedsiębiorstw oraz konkurencji technologicznej. Większość obywateli Europy konfrontowanych ze sformułowanym w Lizbonie zadaniem zwiększania konkurencyjności nie potrafi zrozumieć ani jego celu, ani zakresu. Wiele osób uważa, że przekształcenie Unii w „najbardziej konkurencyjną (...) gospodarkę świata” jest albo nierealne, albo wróży koniec europejskiego modelu społecznego, spowoduje bowiem obniżenie standardów do poziomu mniej rozwiniętych krajów tego regionu. Reakcje te pokazują, że należy wyjaśnić to zadanie,

uzmysławiając społeczeństwu fakt, że w celu wygrania zmagania ze światową konkurencją musimy po części wyeliminować nasze słabości, a po części zniwelować ich wpływ przez lepsze wykorzystywanie zasobów.

2.18.2 Wielu ludzi w Europie stwierdza obecnie, że mimo iż poddaje się wątpliwość różne osiągnięcia socjalne, to korzyści pod względem zatrudnienia oraz stabilnej ochrony socjalnej, które miałyby wynikać z ich ograniczenia, pozostają niejasne. Społeczeństwo niepokoi szczególnie:

- rosnąca liczba firm przenoszących się do państw konkurencyjnych, charakteryzujących się niskimi kosztami produkcji;
- rosnąca presja na zatrudnienie oraz warunki pracy oraz utrata poczucia bezpieczeństwa swojego miejsca pracy;
- trudności związane z restrukturyzacją w regionach i sektorach, które są najbardziej dotknięte bezrobociem;
- osłabienie systemu ochrony socjalnej (bezrobocie, choroby, zabezpieczenie finansowe na starość).

2.18.3 Zbyt wielu obywateli Europy ma wrażenie, że nie mają nic do powiedzenia w sprawie reform, które przecież bezpośrednio ich dotyczą ze względu na niebezpieczeństwo utraty nabytych zabezpieczeń i korzyści socjalnych. Ponadto raporty napływające z Komisji i z Państw Członkowskich zawierają, ogólnie rzecz ujmując, mało informacji o ustaleniach dotyczących konsultacji oraz angażowania społeczeństwa obywatelskiego lub o partnerstwie z różnymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego (o roli sektora prywatnego, partnerów społecznych, partnerstw publiczno-prywatnych, organizacji pozarządowych itp.), mimo że to właśnie do tych kwestii Strategia Lizbońska przywiązuje szczególnie duże znaczenie.

3. Wzmacnianie konkurencyjności

3.1 Kładzenie nacisku na konkurencyjność uzmysławia potrzebę osiągnięcia długofalowej konkurencyjności w warunkach otwartej i globalnej gospodarki poprzez szersze stosowanie nowych technologii i skuteczniejszych metod szkolenia zawodowego, wysokie kwalifikacje pracowników oraz zwiększanie produktywności. Koncepcja jakości (jakości towarów, usług, uregulowań prawnych, administracji, zatrudnienia, stosunków społecznych oraz środowiska naturalnego) jest głównym elementem tej strategii.

3.2 Optymalną metodą osiągnięcia tych celów byłoby stworzenie uczciwszych i skuteczniejszych międzynarodowych warunków ramowych dotyczących handlu i płac.

3.3 Oprócz nowych uregulowań na szczeblu międzynarodowym gospodarka europejska musi obecnie uprościć swoje wewnętrzne przepisy, i to zarówno na poziomie innym, jak i krajowym. Rozwinięta biurokracja zniechęca do podejmowania inicjatyw, które są potrzebne dla konkurencyjności.

3.4 EKES, w odróżnieniu od Rady i Komisji, ocenia, że wyłącznie zasadnicza zmiana orientacji polityki gospodarczej, a w szczególności makroekonomicznej, pozwoliłaby wyeliminować przeszkody stojące przed trwałym i owocnym ożywieniem gospodarczym, niosącym za sobą dobrą koniunkturę w UE. UE musi liczyć na własne siły, jeśli ma wprowadzić europejską politykę gospodarczą na drogę wzrostu i pełnego zatrudnienia. Będzie to wymagało zrównoważonej polityki makroekonomicznej idącej w kierunku: celów Strategii Lizbońskiej, w szczególności pełnego zatrudnienia; wzmocnienia konkurencyjności; oraz rzeczywistego rozważenia zobowiązania co do trwałego rozwoju, zgodnie z wnioskami ze szczytu w Goeteborgu.

3.5 Celem polityki pieniężnej w każdym razie powinno być ustalenie równowagi pomiędzy stabilizacją cen, wzrostem ekonomicznym a zatrudnieniem. Kierunki polityki gospodarczej zalecane przez Radę nie obejmują jednak jasnego nakazu skierowanego do EBC, aby ten podjął się odpowiedzialności za gospodarkę realną (wzrost gospodarczy i zatrudnienie). Byłoby zasadne zmobilizowanie EBC do postawienia za cel stabilizacji „w szerokim sensie”, idącego nie tylko w kierunku stabilizacji cen, ale także stabilności wzrostu, pełnego zatrudnienia i systemu spójności społecznej. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wielokrotnie zwracał się z wnioskiem, aby polityka pieniężna przyczyniała się do realizacji celów takich jak wzrost i pełne zatrudnienie (na przykład w uchwale Komitetu z dnia 19 września 2002 r. do Konwentu Europejskiego).

3.6 Należy zintensyfikować politykę wspierania nowych i działających już przedsiębiorstw; w tym celu należy między innymi doprowadzić do skrócenia czasu niezbędnego na rozpoczęcie działalności oraz obniżenia związanych z tym kosztów, ułatwiać dostęp do kapitału wysokiego ryzyka, zapewnić większą ilość programów szkoleniowych dla przedsiębiorców oraz gęstszą sieć usług wspierających małe przedsiębiorstwa.

3.7 Możliwość kształcenia się przez całe życie powinna być dostępna dla wszystkich obywateli, w każdym wieku, we wszystkich Państwach Członkowskich. Należałoby przy tym zachęcać społeczeństwo do korzystania z tej oferty.

3.8 Należy uwolnić potencjał jednolitego rynku. Unia Europejska powinna w zasadzie czerpać obecnie korzyści z rynku, który jest większy niż w USA czy Chinach, lecz:

- zbyt wiele dyrektyw nie zostało jeszcze w pełni przetransponowanych do prawa krajowego;
- nie dokonano wystarczających postępów odnośnie gwarantowania standardów oraz wzajemnej uznawalności w zakresie świadczenia usług;

- nastąpiły opóźnienia w procesie liberalizacji rynków (nie wyłączając dziedzin sektora publicznego);
- pojawiły się trudności dotyczące uzgodnienia wspólnych i nadających się do zastosowania w praktyce europejskich praw własności intelektualnej;
- istnieją zakłócenia spowodowane przez różnice fiskalne.

3.9 Pomoc wspólnotowa powinna być w przyszłości uwarunkowana wykazaniem odpowiednich postępów w tych Krajach Członkowskich, gdzie niedobory „strukturalne” hamują transpozycję.

3.10 Handel i obrót płatności powinien zostać ułatwiony poprzez wzmocnienie współpracy administracyjnej pomiędzy Komisją i Państwami Członkowskimi w takich dziedzinach, jak procedury celne, zlecenia publiczne oraz ponadnarodowe usługi publiczne.

3.11 Ponadto Państwa Członkowskie mają opóźnienia w następujących sektorach:

- koordynacja i modernizacja infrastruktury transportowej, co utrudnia realizację projektów sieci transeuropejskich;
- dostęp do kapitału wysokiego ryzyka dla MŚP;
- deficyty budżetowe w niektórych krajach;
- wydatki na badania, które ogólnie rzecz biorąc uległy raczej zmniejszeniu niż zwiększeniu w odniesieniu do PKB (1,9 % PKB w stosunku do 2,6 % w USA) i które utknęły na poziomie o wiele niższym niż docelowe 3 %;
- wysoki odsetek osób przechodzących na wcześniejszą emeryturę wbrew zobowiązaniom podjętym w roku 2002 w Barcelonie;
- system edukacyjny, który nadal nie uwzględnia realiów gospodarczych i przyszłych perspektyw zatrudnienia.

3.12 Ze swej strony przedsiębiorstwa europejskie wykazują opóźnienia w następujących dziedzinach:

- badania i rozwój: w 2002 r. sektor prywatny w Stanach Zjednoczonych przeznaczył na badania o 100 miliardów euro niż ten sam sektor w Europie. Lizbońska Rada Europejska ustaliła jako cel przeznaczanie 3 % PKB na badania i rozwój, z czego 2/3 muszą pochodzić z sektora prywatnego. Obecnie wnosi on tylko 56 %.
- Kształcenie ustawiczne: od zainicjowania Strategii Lizbońskiej stopa udziału dorosłych w ustawicznej edukacji i kształceniu zawodowym wzrosła tylko o 0,5 punktu procentowego, dając w sumie 8,5 %. Ta zmiana wróży niepowodzenie w osiągnięciu ustalonego w Lizbonie celu 12,5 % do roku 2010.

4. Uwzględnienie wymiaru społecznego

4.1 Potrzebna jest wyraźna strategia w celu wspierania konkurencyjności oraz utrzymania spójności społecznej, co mogłoby stanowić nowy układ dla polityki społecznej. Tego rodzaju ramy strategiczne powinny powstać we współpracy między partnerami społecznymi, Komisją i rządami Państw Członkowskich. Wymiar społeczny Strategii Lizbońskiej powinien być w pełni pojmowany jako kluczowy czynnik pomagający w osiągnięciu dobrobytu, produktywności oraz integracji społecznej, w związku z czym należy go uaktualnić w nadchodzących pięciu latach Strategii Lizbońskiej.

4.2 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wzywa rządy Państw Członkowskich do zdania relacji z postępów w odniesieniu do środków niezbędnych do powodzenia Lizbony w celu wspierania pożądanego rozwoju gospodarczego. Jest to wysoce wskazane w celu wypracowania Nowego Układu dla Społeczeństwa Europejskiego. Należy zwrócić specjalną uwagę na cztery obszary. Są to:

- więcej lepszych i stabilniejszych miejsc pracy!
- osoby starsze a aktywność zawodowa;
- bardziej aktywna polityka integracji społecznej;
- opieka zdrowotna i związek pomiędzy zdrowiem a środowiskiem naturalnym.

4.3 Potrzebny jest także wspólny wysiłek ze strony partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oraz rządowych w celu rozwoju koncepcji i form finansowania dokształcania zawodowego na znacznie wyższym poziomie niż ma to miejsce obecnie oraz dla wiele większej niż dotychczas grupy osób poszukujących pracy, szczególnie w sektorach, gdzie istotne są bardziej zaawansowane umiejętności oparte na wiedzy fachowej.

4.4 Partnerzy społeczni muszą podejmować wspólne wysiłki w celu polepszenia środowiska pracy i organizacji pracy, aby powiązać ze sobą wzrost produktywności ze wzrostem wartości dodanej na pracownika. W celu złagodzenia niektórych problemów związanych ze starzeniem się siły roboczej (oraz ze zmniejszającą się liczbą młodych ludzi wkraczających na rynek pracy) tego typu problemy demograficzne powinny być podejmowane przez rządy, przedsiębiorstwa i związki zawodowe.

4.5 Ponieważ niektóre aspekty reform dotyczą osób negatywnie dotkniętych procesem przemian, potrzebne są wytyczne do ustanowienia bardziej aktywnej polityki integracji społecznej.

4.6 Nadal ważne są (abstrahując od niewielkich zmian) ogólne cele polityki społecznej sformułowane w ramach Strategii Lizbońskiej. Z drugiej strony, w ciągu ostatnich czterech lat znacznie zmienił się charakter i wymiar wyzwań globalnych. Pojawienie się szybko rozwijających się gospodarek Chin

i Indii ma bezpośredni wpływ na Strategię Lizbońską: coraz więcej produktów i zaawansowanych technicznie usług jest oferowanych na rynku po bardzo atrakcyjnych cenach. Utrzymujący się wysoki wzrost produkcji w Stanach Zjednoczonych oznacza, że Strategia Lizbońska musi niejako nadążyć za szybko poruszającymi się celami. Dane statystyczne wskazują na to, że przewaga, jaką notowała Europa nad USA w latach dziewięćdziesiątych w dziedzinie przyrostu wydajności (na godzinę), jest już przeszłością.

4.7 Ważnym czynnikiem jest rozszerzenie Unii Europejskiej. Nowe Państwa Członkowskie oznaczają niezwykle istotny wzrost rynku wewnętrznego, siły nabywczej oraz wykwalifikowanych zasobów ludzkich. Państwa Członkowskie to jednak równocześnie nowe wyzwania dla integracji społecznej. Pracobiorcy w tych państwach muszą mieć szerszy dostęp do edukacji i szkolenia zawodowego w dziedzinie zaawansowanych technologii, tak, jak jest to w przypadku piętnastki dotychczasowych Państw Członkowskich.

4.8 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) rozważył korzyści ewentualnego ustanowienia Karty Zrównoważonego Rozwoju Społecznego obejmującej wszystkie wyżej wymienione dziedziny polityki społecznej i odpowiednie podstawowe prawa obywateli. EKES proponuje na bazie tych rozważań, aby Karta Zrównoważonego Rozwoju Społecznego została włączona do programu pracy na polu polityki społecznej. Karcie musiałby towarzyszyć program działania UE zmierzający do koordynowania różnorodnych posunięć i wspierający Państwa Członkowskie w definiowaniu obszarów priorytetowych.

5. Zrównoważony rozwój

5.1 Strategia UE dla zrównoważonego rozwoju jest obecnie uaktualniana, decyzja w sprawie wyników tego procesu spodziewana jest na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 2005 roku. Strategia dla zrównoważonego rozwoju obejmuje wzajemnie się uzupełniające działania na polu gospodarczym, społecznym i ekologicznym.

5.1.1 Strategia Lizbońska w wyniku posiedzenia Rady Europejskiej na wiosnę 2002 roku obejmuje równoległe działania na polu gospodarczym, społecznym i ekologicznym. Aspekt ochrony środowiska naturalnego został dodany decyzją Rady Europejskiej w Göteborgu.

5.2 Błędem byłoby pojmowanie Strategii Lizbońskiej oraz zasad leżących u podstaw strategii zrównoważonego rozwoju jako celów ze sobą konkurujących. Strategia Lizbońska ma wyraźnie określone ramy czasowe sięgające do roku 2010. Strategia zrównoważonego rozwoju ma nieograniczone ramy czasowe i zajmuje się sprawami dotyczącymi relacji międzypokoleniowych.

5.3 Mając na uwadze fakt, że Rada Europejska zamierza w marcu 2005 r. poddać analizie obydwie strategie, należy uzmysłowić sobie trzy następujące kwestie:

- Strategia Lizbońska, termin realizacji której upływa już za pięć lat, musi zacząć zajmować się sprawami, których ramy wykraczają poza rok 2010. W aspekcie takich spraw i działań konieczne jest dokonanie ocen według kryteriów stosowanych w strategii zrównoważonego rozwoju. Poprzez takie podejście Strategia Lizbońska pozwoliłaby na rozpoczęcie konkretnej realizacji projektów, które jednocześnie mogłyby być charakteryzowane jako działania w ramach strategii zrównoważonego rozwoju.
- Jest rzeczą ważną, by zrewidowana strategia zrównoważonego rozwoju przy określaniu długoterminowych celów i działań brała pod uwagę także intencje przyświecające Strategii Lizbońskiej, koordynując w razie potrzeby odpowiednie działania i programy.
- Strategia Lizbońska charakteryzuje się być może mnogością celów i działań; w przypadku strategii zrównoważonego rozwoju zakres celów i działań będzie siłą rzeczy jeszcze szerszy. Będą one jednak następować krok po kroku. W obydwu przypadkach ważne jest to, żeby decydującą rolę odgrywały szczeble narodowe i lokalne. Żadna z tych dwóch strategii nie może funkcjonować głównie na zasadzie narzucania z góry. Obie strategie muszą opierać się na działaniu oddolnym.

6. Partnerstwa

6.1 Ambitne propozycje dotyczące bardziej dynamicznego wdrażania procesu lizbońskiego odnoszą się do różnych tematów. Wprawdzie żaden obszar polityki ani żaden plan działania nie odgrywa naczelnej roli, lecz jednak jedno zagadnienie wysuwa się na pierwszy plan. Skuteczne wdrażanie Strategii Lizbońskiej wymaga ogólnowspólnotowej akceptacji i współdziałania wielu osób, rządów, agencji, organizacji oraz instytucji europejskich.

6.2 Z pozytywnego punktu widzenia ta nowa dynamika działania zależy od wielopoziomowego „partnerstwa na rzecz zmian”. Taka koncepcja partnerstwa odzwierciedlałaby fakt, że cele Lizbony ani nie są narzucane z góry, ani nie są zbyt odległe od spraw mających wpływ na codzienne życie obywateli.

6.3 Komitet podkreśla, że zasadniczą słabością wdrażania Strategii Lizbońskiej jest zbyt słabe zaangażowanie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, pomimo sugestii wyrażonych w tym zakresie w treści Strategii. Ten słaby punkt może mieć fatalne konsekwencje dla powodzenia strategii. Komitet z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości fakt, że dnia 24 marca 2004 r. Rada Europejska poparła rozwiązanie tego problemu w formie partnerstw dla reformy. Komitet wyraził gotowość wniesienia wkładu w tym zakresie w postaci planu działania:

6.4 Komitet zamierza współdziałać z radami gospodarczo-społecznymi Państw Członkowskich oraz wszystkimi partnerami z grup społeczno-zawodowych, którzy pragną współpracować w dziedzinie utworzenia sieci inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego mającej celu wspieranie reform.

6.5 Będzie to sieć interaktywna i zdecentralizowana, która skupi razem strony internetowe uczestników umożliwiając:

- przygotowywanie społeczno-zawodowych inicjatyw - zarówno bieżących, jak i planowanych - które pomogłyby nadać rozpęd reformom Strategii Lizbońskiej na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym;
- przedstawianie sprawdzonych praktyk w tych dziedzinach, łącznie z kwestiami transgranicznymi;
- dzielenie się przydatnymi doświadczeniami i wynikami analiz między podmiotami społeczeństwa obywatelskiego;
- organizowanie forów konsultacyjnych i debat o reformach.

6.6 W celu wspierania tych inicjatyw należy zdefiniować określone wzorce postępowania, które byłyby stosowane przez partnerów współpracujących w ramach takiej sieci.

6.7 W okresie poprzedzającym szczyty wiosenne należy organizować doroczne konferencje z uczestnictwem partnerów sieci w celu sporządzenia bilansu aktualnych inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego.

6.8 Komitet zamierza pełnić rolę europejskiego forum dialogu o „partnerstwie na rzecz reform” wykorzystując doświadczenia krajowe i europejskie.

6.9 Dzięki takiemu kanałowi komunikacyjnemu z organami reprezentacji narodowej będzie można przedstawić sprawdzone doświadczenia, co pozwoli na bardziej efektywny wkład EKES w doroczną analizę strategii w ramach wiosennych spotkań Rady.

7. Warunki skutecznego wdrażania Strategii Lizbońskiej

7.1 Podkreślając potrzebę uzgodnienia reform lizbońskich z europejskim społeczeństwem obywatelskim, Komitet uważa, że nowe przemyślenia niezbędne do skutecznego wdrożenia Strategii Lizbońskiej muszą spełnić cztery wymogi:

7.2 Przede wszystkim wdrażania Strategii Lizbońskiej nie wolno odkładać na jutro. Konkurencja na arenie międzynarodowej przybiera na sile z dnia na dzień. W wyniku tego przedsiębiorstwa dokonują relokacji swoich siedzib, co odbija się na coraz większej liczbie regionów i branż, które muszą konkurować z tzw. wschodzącymi rynkami, charakteryzującymi się z jednej strony tanią siłą roboczą i niskimi kosztami produkcji, wykorzystującymi jednak z drugiej strony najnowocześniejsze i najbardziej nowatorskie technologie. Skuteczne, długoterminowe posunięcia pozwalające na przywrócenie konkurencyjności Europy jako miejsca lokalizacji przemysłowej nie mogą się opóźniać.

7.3 Strategia lizbońska jest koncepcją strategiczną. W tym sensie jest ona porównywalna z poprzednimi koncepcjami strategicznymi, które zdecydowanie przyspieszyły integrację. W takich przypadkach Komisja i Państwa Członkowskie ściśle współpracują w celu ustalenia planu złożonego z kilku ściśle określonych etapów z wiążącą datą końcową. Pod koniec lat sześćdziesiątych dotyczyło to unii celnej, realizacja której była zapisana w Traktacie. Sukces strategii „Europa '92” to także wynik podobnego planowania. Kolejnym przykładem jest powodzenie unii walutowej. W wymienionych przypadkach albo udało się zastosować z powodzeniem metodę wspólnotową – tak jak stało się to w przypadku unii celnej i projektu „Europa 92” – albo też konstruktywna współpraca państw członkowskich zaowocowała osiągnięciem przez nie pilnego celu, jakim był udział w UGW. Problem polega na tym, że nie obecnie zachodzi żadna z tych dwóch sytuacji. Zadowalający postęp zależy obecnie wyłącznie od woli politycznej.

7.4 Po drugie, Strategia Lizbońska nie jest w stanie odnieść sukcesu bez uregulowań międzynarodowych. Europejscy pracodawcy i pracownicy nie chcą zmagać się z nieograniczoną konkurencją i niekontrolowaną spiralą obniżania kosztów nie uwzględniającą kwestii zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska oraz wyważonego i trwałego rozwoju. Tak więc, reformy lizbońskie mogą się zakończyć powodzeniem tylko wtedy, gdy Unia będzie wywierać odpowiednie naciski w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO), Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF), Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO), MOP oraz innych organizacji międzynarodowych w celu ustalenia warunków ramowych globalizacji opartych na bardziej sprawiedliwych i skutecznych zasadach. Dlatego podstawowe znaczenie ma ustanowienie uznawanej na arenie międzynarodowej ramy odniesień dla konkurencyjności, ustalenie minimalnych wymogów dotyczących konkurencji, bezpieczeństwa, norm jakościowych, praw socjalnych, ochrony dzieci, ochrony środowiska naturalnego oraz własności intelektualnej. Bez tego rodzaju minimalnych gwarancji nie ma co liczyć na wsparcie europejskiej opinii publicznej.

7.5 Po trzecie, wdrażanie Strategii Lizbońskiej nie może kolidować z modelem społecznym UE, w końcu chodzi o to, aby wyleczyć pacjenta, a nie wpuścić go do grobu.

7.5.1 Niezwykle ważne jest poza tym rozwianie obaw związanych ze skalą i społecznymi kosztami reform. Należy uzmysłwić obywatelom, że te reformy są nieodzowne dla stabilności europejskiego modelu rozwoju będącego częścią składową otwartej gospodarki. Kluczowym celem Strategii Lizbońskiej musi być zapewnienie długotrwałego funkcjonowania przyjętego przez obywateli unijnego europejskiego modelu społecznego, tak jak jest to ujęte w Karcie Praw Podstawowych oraz równoczesne dostosowanie tego modelu do wymogów konkurencyjności.

7.5.2 Strategia Lizbońska musi także zająć się szeroko pojętymi problemami środowiska naturalnego. Zobowiązania podjęte w Göteborgu w roku 2001 jasno potwierdzają i podkreślają wyrażony w Lizbonie zamiar pogodzenia wymogów gospodarki konkurencyjnej z należytą jakością życia.

7.6 Po czwarte, oczywiste jest, że powodzenie Strategii Lizbońskiej jest uwarunkowane silniejszymi partnerstwami europejskimi, krajowymi i regionalnymi, zarówno między państwami, jak i reprezentantami grup interesów społeczno-zawodowych oraz partnerami społecznymi. W pierwszych latach wdrażania Strategii Lizbońskiej zbyt wiele państw nie potrafiło włączyć w pełni partnerów społecznych w kształtowanie i wdrażanie reform, rzadko się z nimi konsultując i wymieniając ich jedynie na marginesie rocznych sprawozdań o postępach. W ciągu pięciu lat, które pozostały do realizacji celów lizbońskich, nie wolno powtórzyć tego rodzaju błędów. Nie uda się osiągnąć założonego celu bez społeczeństwa obywatelskiego, które jest poinformowane, świadome niebezpieczeństw, zaangażowane w działanie i autentycznie zmobilizowane.

8. Osiem priorytetowych propozycji EKES w celu skuteczniejszego wdrażania Strategii Lizbońskiej

Na podstawie analiz oraz przeprowadzonych w szerokim zakresie konsultacji EKES pragnie przedłożyć w odpowiedzi na wnioski Rady Europejskiej następujących 8 propozycji:

8.1 Państwa Członkowskie muszą się bardziej utożsamiać ze Strategią

8.1.1 Rządy państw członkowskich muszą przejąć bardziej wyraźną i aktywną odpowiedzialność za wdrażanie programu roboczego Strategii Lizbońskiej. Jest rzeczą ważną, by strategia „weszła w krew” państwu członkowskiemu, i ich rządów i parlamentom krajowym. Państwa Członkowskie powinny dostarczyć precyzyjnych planów z harmonogramem proponowanych działań w celu osiągnięcia celów Lizbony uzgodnionych na kolejnych po szczycie w Lizbonie spotkaniach na szczycie.

8.1.2 Strategia Lizbońska musi być pojmowana jako coś, czym naprawdę jest, czyli jako bardzo ambitny program tworzenia społeczeństwa europejskiego opartego na dobrobycie gospodarczym i społecznym, konkurencyjności, integracji społecznej i wysokiej świadomości ekologicznej. Mając to na uwadze, potrzebny jest aktywniejszy dialog z partnerami społecznymi i ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim. Dotychczas Strategia Lizbońska postrzegana była bowiem zbyt mocno jako program o charakterze stricte gospodarczym.

8.1.3 Otwarta metoda koordynacji powinna być bardziej dynamiczna. Coroczne analizy porównawcze muszą być bardziej szczegółowe, a Państwa Członkowskie powinny wykazywać w bardziej jednoznaczny sposób, czy istnieją jakieś strukturalne, względnie inne przeszkody na drodze do osiągnięcia wspólnie uzgodnionych celów.

8.2 Działania na rzecz wzrostu i spójności

8.2.1 Pakt na rzecz Stabilności i Wzrostu musi się przekształcić w instrument wzrostu i poprawy produktywności, koncentrujący się raczej na stabilizacji w kompletnych cyklach makroekonomicznych niż w poszczególnych latach. W celu pobudzenia popytu konieczny jest wolny od napięć kompleks instrumentów makroekonomicznych.

8.2.2 Europejski Bank Centralny (EBC) powinien przykładać większą wagę do szerszych konsekwencji gospodarczych swoich decyzji oraz - w ramach pola manewru określonego obowiązkiem ograniczania inflacji - wspierać działania na rzecz realizacji celów Lizbony.

8.2.3 Uzgadniając politykę gospodarczą pomiędzy Państwami Członkowskimi i wewnątrz nich, rządy powinny stawiać sobie cele wydajności i monitorować kluczowe wskaźniki pozwalające na wykazywanie ich wyników.

8.2.4 Działania w zakresie polityki spójności muszą być prowadzone tak, aby aktywnie wzmacniać optymalizację konkurencyjności, bo to z kolei pomoże ograniczyć różnice w skali dochodów występujące wewnątrz Wspólnoty. W aspekcie polityki spójności należałoby poza tym określić rodzaj dopuszczalnych praktyk pomocy państwowej.

8.3 Skuteczniejsza realizacja rynku wewnętrznego

8.3.1 Szczególną uwagę należy poświęcić programowi wdrażania rynku wewnętrznego obejmującego po rozszerzeniu 25 Państw Członkowskich. Komisja Europejska powinna dołączać do corocznych ocen Strategii Lizbońskiej szczegółowy raport na temat nie rozwiązanych jeszcze kwestii związanych wdrażaniem zasad rynku wewnętrznego.

8.3.2 Należy natychmiast zająć się następującymi opóźnieniami w zakresie realizacji rynku wewnętrznego: rozporządzeniem w sprawie zniesienia podwójnego opodatkowania w obrębie rynku wewnętrznego; szybko dostępnym, prostym, efektywnym i rozsądnym pod względem kosztów patentem wspólnotowym; ponownymi działaniami w celu ukończenia prawdziwego i zrównoważonego rynku wewnętrznego w zakresie usług.

8.4 Promowanie innowacji i jakości

8.4.1 EBI i EFI powinny zintensyfikować działania dotyczące definiowania, ustalania priorytetów i organizacji projektów i programów inwestycyjnych, zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, we współpracy z Komisją i Państwami Członkowskimi. EFI powinien w dalszym ciągu zajmować się celem wysokiego wzrostu i innowacji w MSP poprzez operacje związane z kapitałem wysokiego ryzyka i uprawnienia MSP oraz poprzez aktywniejsze promowanie możliwości finansowania przez EBI.

8.4.2 Koncepcja jakości (jakości towarów, usług, uregulowań, administracji, zatrudnienia, stosunków społecznych oraz środowiska naturalnego) ma zasadnicze znaczenie dla wdrażania Strategii i powinna być integralnym elementem corocznej oceny postępów dokonanych na poziomie krajowym i unijnym.

8.5 Reforma polityki socjalnej

8.5.1 Potrzebne jest zrozumienie faktu, że polityka socjalna warunkuje konkurencyjność oraz produktywność i vice versa.

Należy na nowo sformułować agendę polityki socjalnej dla rozszerzonej Unii Europejskiej. Powinna ona przyjąć formę Karty Zrównoważonego Rozwoju Socjalnego obejmującej kluczowe obszary polityki socjalnej oraz podstawowe prawa obywateli.

8.5.2 Cztery obszary polityki socjalnej odgrywają w ramach wspierania konkurencyjności szczególnie ważną rolę - są to: polityka zatrudnienia, udział osób starszych w aktywności zawodowej, bardziej aktywna polityka integracji społecznej oraz opieka zdrowotna uwzględniająca powiązania pomiędzy zdrowiem, ochroną socjalną a środowiskiem naturalnym. Istnieje potrzeba nowych inicjatyw we wszystkich tych dziedzinach, połączonych ze ścisłą konsultacją pomiędzy UE, rządami krajowymi oraz partnerami społecznymi.

8.5.3 Budowanie społeczeństwa opartego na intensywnej wiedzy wymaga znacznych nakładów na edukację podstawową, na doszkalanie oraz na szkolenie zawodowe. Kształcenie ustawiczne we wszystkich okresach życia jest co prawda spotykane we wszystkich Państwach Członkowskich, koncepcję tę należy jednak dalej rozwijać, nie zapominając przy tym o kształceniu się przez całe życie również na bardziej zaawansowanych poziomach. Komisja Europejska powinna - w konsultacji z partnerami społecznymi - zbadać możliwości uchwalenia ogólnoeuropejskiej karty kształcenia ustawicznego, uwzględniając przy tym alternatywne opcje finansowe.

8.5.4 W myśl postanowień szczytów Rady Europejskiej w Tampere i w Salonikach Unia Europejska musi opracować bardziej aktywną wspólną politykę imigracyjną. W następnych latach w Europie przyrost imigracji pozostanie kluczowym zagadnieniem ze względów demograficznych, gospodarczych i socjalnych. Do realizacji Strategii Lizbońskiej w Europie konieczne są: przejrzyste przepisy prawne dotyczące przyjmowania legalnych imigrantów, polityka imigracyjna odpowiednio zharmonizowana z polityką zatrudnienia oraz nowa polityka dotycząca integracji i zwalczania dyskryminacji.

8.6 Promowanie partnerstw prywatno-publicznych dotyczących badań

8.6.1 Zarówno badania podstawowe, jak i stosowane stanowią główny filar społeczeństwa opartego w dużym stopniu na wiedzy. Przedsiębiorstwa w UE pozostają w tyle, zamiast osiągać założone cele zwiększenia wydatków na badania. To samo dotyczy rządów. Ewentualnym źródłem pozyskiwania dodatkowych środków na ten cel mogą być partnerstwa publiczno-prywatne ukierunkowane na badania. Europa potrzebuje aktywnej polityki mającej na celu zachęcenie do przyjazdu zagranicznych naukowców i nakłonienie powrotu badaczy europejskich pracujących na innych kontynentach.

8.6.2 Komisja Europejska powinna przedstawić plan zwiększenia inwestycji na badania, lepszego koordynowania programów krajowych i unijnych oraz plan utworzenia Europejskiej Rady Badawczej.

8.6.3 Transfer wiedzy między sektorem badawczym a zastosowaniami przemysłowymi jest w Unii Europejskiej w porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi mało skuteczny i powolny. Komisja Europejska powinna przedstawić konkretny plan działań wspierających transfer wiedzy do zastosowań przemysłowych.

8.6.4 Szczególnie małe i średnie przedsiębiorstwa potrzebują dostępu do badań naukowych oraz wsparcia przy wprowadzaniu zaawansowanych rozwiązań technologicznych. EBI powinien, wraz z Komisją Europejską, opracować sposoby i środki dalszego wspierania tego rodzaju transferu wiedzy.

8.7 Aktywniejsza ochrona środowiska

8.7.1 Strategia Lizbońska opiera się również na trzecim filarze odnoszącym się do środowiska naturalnego. Dlatego należy bardziej aktywnie wspierać rozwój technologii przyjaznych dla środowiska. Sektor publiczny powinien we współpracy z sektorem prywatnym rozszerzać wspólne działania w zakresie zaopatrywania w energię oraz w dziedzinie komunikacji. Długofalowo dzięki sektorowi środowiska naturalnego będzie można osiągnąć znaczne efekty synergii.

8.7.2 Zrównoważony rozwój jest siłą rzeczy integralną częścią Strategii Lizbońskiej na następne pięć lat; kwestia zrównoważonego rozwoju będzie jednak odgrywać długofalową rolę również po formalnym upływie okresu obowiązywania Strategii Lizbońskiej. Zrewidowana strategia zrównoważonego rozwoju powinna obejmować konkretne posunięcia dopasowane do drugiej części Strategii Lizbońskiej.

8.8 Zabieganie o wsparcie obywateli

8.8.1 Strategię Lizbońską należy ponownie oddać w ręce obywateli Europy! Zorganizowane społeczeństwo obywatelskie oraz partnerzy społeczni muszą odgrywać wyraźniejszą i większą rolę we wdrażaniu Strategii Lizbońskiej. EKES wyraża swoje pełne poparcie dla oświadczeń wydanych w tym kontekście przez Radę Europejską.

8.8.2 Jeśli Unia chce, by cele Lizbony były realnie osiągalne, to musi ona przedłożyć spójną, dynamiczną i postępową koncepcję dotyczącą zarówno jej zadań, jak i dynamiki instytu-

cyjonalnej. Cele te najlepiej chyba odzwierciedla nowy Europejski Traktat Konstytucyjny, który musi być przekonująco wyjaśniony, przyjęty przez Państwa Członkowskie i który musi uzyskać poparcie obywateli Europy.

8.8.3 EKES zaleca więc zastosowanie do tej „nowej wersji” Strategii Lizbońskiej metody zastosowanej w strategii „Europa '92”. Jeśliby się oprzeć na istniejącej praktyce, to będzie to oznaczać, że raporty o kierunkach polityki gospodarczej, wewnętrznym rynku, zatrudnieniu i strategii lizbońskiej zostaną zsyntetyzowane w ramach jednego planu strategicznego zawierającego szczegółowe etapy i harmonogram działań oraz że plan ten jasno określi, w ramach jakiego procesu decyzyjnego jakie jest oczekiwane działanie, z czyjej strony (Komisja, Rada, Państwa Członkowskie) i w którym momencie.

8.8.4 Na szczeblu narodowym bardzo ważną rolę odegrać mogą gospodarcze i społeczne organy doradcze wspólnie z partnerami społecznymi oraz różnorodnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Wdrażanie Strategii Lizbońskiej może nadać tym organom doradczym szczególną rolę.

8.8.5 Na szczeblu unijnym EKES gotowy jest do przejścia aktywnej odpowiedzialności za wspieranie wdrażania oraz nadzorowanie wdrażania Strategii Lizbońskiej - w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego na poziomie europejskim.

8.8.6 Konieczne jest informowanie obywateli Europy na temat Strategii Lizbońskiej! W ramach akcji informacyjnej należy podkreślać, że głównym celem strategii jest zbudowanie Europy opartej na dobrobycie gospodarczym i społecznym, cechującej się wysoką konkurencyjnością i dbającej o kwestie związane ze środowiskiem naturalnym. Wdrażanie Strategii ma szansę na sukces tylko przy aktywnym udziale obywateli. EKES zamierza aktywnie włączyć się do tej akcji informacyjnej.

8.8.7 Wdrażanie Strategii Lizbońskiej wymaga jasnej i spójnej polityki zarówno na poziomie unijnym, jak i narodowym. Trzy filary Strategii zapewniają niepowtarzalną szansę uzyskania gospodarczych, społecznych i ekologicznych efektów synergii. Reaktywując proces lizboński należy wspólnie prowadzić spójną politykę uwzględniającą jego trzy główne filary.

Bruksela, 27 października 2004 r.

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND